

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. Quas privationes & defectus, aut vulnera Adæ peccatum in
naturam humanam induxerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

præterquam quod, ut paulò ante dicebamus, incredibile videtur Evam in statu innocentie ignorasse quod in statu naturæ corruptæ cuilibet mulierculæ perspectum est, videtur impossibile in illa actione separare deceptionem à nescientia, quia Eva audivit serpentem loquentem, & illi respondit tanquam personæ intelligentiæ. Ergo necessario putare debuit, illum quem audivat, & ad quem loquebatur, intelligentem esse: Ergo si cogitabat, illud solum esse animal quod loquebatur, non habuit tantum nescientiam, sed etiam iudicium erroneum circa naturam & proprietatem, seu capacitatem animalium.

16. Melius ergo respondetur, Evam non putasse solum esse serpentem, qui loqueretur secum, sed existimasse per serpentem, aliquem spiritum angelicum loqui: ideo autem non obstupuit, quia sciebat esse Angelos & spiritus incorporeos, quorum aliquis per serpentem sibi loqui poterat. Ex illa tamen forma, non bonum esse spiritum suspicari facile poterat, sed an bonus vel malus esset non dijudicavit, toto animo & aviditate tam magnificis ejus promissis intenta. Atque hanc sententiam indicasse videtur D. Thomas infra quæst. 94. art. 4. ad 2. Nam cum secundo loco hanc ex verbis Augustini posuisset objectionem, propterea Evam, auctore Magistro serpentiarum, non horruisse serpentem secum loquentem, quia officium loquendi accepisse eum à Deo putasset: solvens ipse postea eam objectionem, sic ait: *Ad secundum dicendum est, quòd mulier putavit serpentem accepisse loquendi officium, non per naturam, sed aliquà supernaturali operatione, quamvis non sit necessarium, auctoritatem Magistri sententiarum sequi in hac parte.*

17. Si verò quis quærat cur diabolus serpentis formam potius quam aliam quampiam assumpserit? Respondet Magister sententiarum lib. 2. dist. 21. *Ne fraus demonis nimis esset manifesta, in sua specie ille non venit, ne aperte cognitus, statim repelleretur. Ne nimis occulte eius fraus non facile caveri posset, non in alia forma venire permissus est, quam serpentis, que nimis detegende malitiæ admodum congruebat, ut per illud quòd fors erat, astutiam tentantis facile posset semina in advertere. Voluisset quidem demon in specie columbe venire; hoc nempe, ut animal innoxium & simplex, ad mulierem decipiendam congruentissimum diabolo fuisset instrumentum: sed non erat consentaneum & conveniens, ut per immundum & malignum spiritum redderetur homini columba invisæ & exosa, in cuius postea specie Spiritus Sanctus hominibus erat appariturus.*

18. Addo, serpentem congruens astutia & malitia Dæmonis ad decipiendum hominem fuisse instrumentum: serpens enim occulte, callide, atque insidiosè hominem mordet, & morsu quidem lethali: idque facit non metu, non aliquo incommodo aut commodo suo ductus, sed naturali odio hominis, & propensissimæ ad ei nocendum naturæ instinctu. Quod significavit Scriptura Genes. 49. Jacob enim Patriarcha vaticinatus de tribu Dan dixit: *Fiat Dan coluber in via. Cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor eius retro.* Salomon quoque cap. 10. libri Ecclesiastes: *Si mordeat, inquit, serpens insipientio: nihil eo minus habet qui occultè detrahit.*

ARTICULUS II.

Quas privationes & defectus, aut vulnera, Adæ peccatum in naturam humanam induxerit?

Dico primò, naturam humanam, per Adæ peccatum, iustitiâ originali, gratiâ sanctificante, fide, spe, charitate, aliisque virtutibus & donis supernaturalibus fuisse spoliatam.

Probat brevitèr: Certum est de fide, Adæ peccatum per peccatum amisisse gratiam sanctificantem, subindeque virtutes & dona, quæ eam inseparabiliter comitantur: nam in Concilio Araucano can. 2. & Tridentino sess. 5. can. 2. decernitur anathema his, qui dixerint primum hominem per peccatum non amisisse sanctitatem & iustitiam, in qua conditus fuerat: Et Leonius 3. contra hæreses cap. 37. ait: *quod sanctitatis solum, quam primus parens acceperat, amisit per inobedientiam: Chrysostomus etiam quæst. 16. in Genes. dicit quòd primus homo fuit Angelus restis in paradiso, gratiâ indutus, quâ spoliatus non diabolus: Sed Adæ non solum pro se, sed etiam pro omnibus suis posteris, gratiam & alia dona supernaturalia amisit; cum enim esset capax totius humani generis, prædicta dona à Deo acceperat, cum hoc pacto & conditione, quòd non peccaret, ea cum natura transfunderet in posteris; si verò peccaret, & de fructu vitæ comederet, illa non solum pro se, sed etiam pro omnibus suis posteris amitteret: Ergo natura humana per Adæ peccatum, gratiâ sanctificante, fide, spe, & charitate, aliisque virtutibus & donis supernaturalibus fuit privata.*

Dices, fidem & spem mansisse in Adæ peccatum, ut articulo præcedenti diximus: Ergo per illud natura humana non contraxit illam virtutum privationem. Patet Consequentiâ: nam humana natura eidem & non aliis perfectionibus spoliata est, quas Adæ pro se & pro omnibus amisit.

Respondeo illas virtutes mansisse in Adæ, ut perfectiones personales ipsius, non autem naturæ dona transfundenda in posteris cum ipsâ natura: unde licet Adæ ob specialem indulgentiam ipsi ut personæ particulari factam, eas non amisit pro se, amisit tamen pro nobis: & ideo per Adæ peccatum contraximus debitum illis carenti, seu nascendi cum privatione illarum. Et hoc in sensu intelligendus est S. Prosper dum resp. 1. ad excepta Genuesium probat contra Semipelagianos fidem in posteris Adæ perisse, nec mixtæ dono Dei, & per gratiam Christi posse recuperari; quia Adæ perdidit fidem, & quicquid ille perdidit, posterius ejus in ipso perdidit: Quomodo enim (inquit) fides in Adæ perditæ, in quocumque filio eius inveniretur, nisi eam Spiritus Sanctus, qui omnia in omnibus operatur, infunderet? His enim verbis solum declarare intendit, quòd Adæ peccando amisit fidem pro nobis, & contraxit debitum carenti illâ, non quidem in propria persona, cum infidelitatis peccatum non commiserit, sed in omnibus suis posteris.

Ad majorem hujus assertionis intelligentiam adre-

innocentia erat ornatus, spoliatus est, sed etiam in potentius naturalibus vulneratus.

Colligitur ex Scriptura & SS. Patribus: dicitur enim Isaia 1. *Omne caput languidum, & omne cor marens, à planta pedis usque ad verticem, non est in eo sanitas, vulnus, & livor, & plaga tumens.* Et Pl. 40. *Sana animam meam, quia peccavi tibi.* Ubi Augustinus: *Quid sanatur (inquit) si nihil est vulneratum, nihil sauciatum, nihil debilitatum, atque vitiatum?* Item Bernardus in eundem sensum præclare ait: *Cecidimus omnes in Adam simul in lutum, & super acervum lapidum: unde & conquinati sumus originali culpa, sed & colli, & contracti, & in omnibus viribus graviter vulnerati.*

29. Ad id etiam alludit Christus Luca 10. in parabola hominis descendens ab Jerusalem in Jerico, de quo ait incidisse in latrones, qui exspoliaverunt eum, & plagis impolitibus abierunt, semivivum relicto. Nam SS. Patres hanc parabolam exponentes, observant quod in ea describuntur sex mala, in quæ homo per peccatum originale incidit. In primis enim illud hominem à Paradiso expulit: unde dicitur, *homo quidam, scilicet Adam, vel genus humanum, descendebat, nimirum per culpam; vel quia ascenderat per superbiam, descendebat per poenam & miseriam: ab Ierusalem, quæ interpretatur visio pacis, nam antequam peccaret, erat in visione pacis, hoc est in Paradiso terrestri, ubi quicquid videbat, erat pax & lætitia, ut ait Augustinus. Descendebat ergo à visione triplicis pacis, scilicet à Deo per obedientiam, à seipso per innocentiam, à toto mundo per prædominationem. Unde Gregorius 4. Dialog. cap. 1. Postquam, inquit, de Paradisi gaudii, culpâ exigente, expulsus est primus humani generis parens, in huius cecitatis atque exilij quam patimur venit arumnam: quia peccando extra semetipsum se suis, iam illa celestis patria gaudia, quæ prius contemplantur, videri non potuit. In Paradiso quippe assueverat homo verbis Dei perfrui, & beatorum Angelorum spiritibus, cordis munditiâ & celsitudine visionis interesse. Sed postquam huc cecidit, ab illo quo implebatur mentis lumine recessit.*

Secundo peccatum originale non solum expulit hominem à Paradiso, sed etiam illum in miseras & defectus huius mortalitatis detruisit: unde dicitur, quod descendit ab Ierusalem in Jerico: nam Jerico luna interpretatur, & defectum nostræ mortalitatis significat; quia sicut singulis mensibus Luna de crescens deficit, ita & vita nostra mortalitatis singulis momentis deficiens, quotidie evanescit.

Tertio peccatum subiecit hominem diabolica potestati; quod significatur per verba sequentia: *Et incidit in latrones*: ut enim dicit Ambrosius, hanc parabolam exponens: *Qui sunt isti latrones, nisi Angeli mortis & tenebrarum, in quos homo non incidisset, nisi eis, mandati celestis devius, se fecisset obnoxium?*

Quarto idem peccatum hominem spoliavit donis gratuitis: quare additur, *qui spoliaverunt eum, indumentis scilicet gratiæ, integritatis, & justitiæ originalis, ut explicat idem Ambrosius. Unde Genes. 3. dicitur quod Adam & Eva post peccatum cognoverunt se esse nudos; & Chrysostomus quest. 16. in Genes. ait: Primus homo fuit Angelus terrestris in Paradiso, gratiâ indutus, quâ spoliavit eum diabolus. Demum Laurentius Justinianus serm. de S. Joanne Evangelista, ait quod Adam unius peccati consensu, immensus anima & cor-*

poru, spirituales amisit divitias: innocentiæ quippe candorem, immortalitatis stolam, carnis incorruptibilitatem, animæ puritatem, contemplationis dulcedinem, spiritus libertatem, regnum celorum, Angelorum contubernium, amicitiam Dei perdidit.

Quinto, peccatum vulneravit hominem in naturalibus; quare additur, *Et plagis impolitibus abierunt*: Peccata enim (inquit Beda) dicuntur plagæ, quia huius naturæ humanæ integritas violatur.

Denique idem homo dicitur semivivus relicto, vel quia anima immortalis est, corpus vero mortale, ita ut medietas hominis morti succumbat: vel quia, ut alii interpretantur, libertas arbitrij per peccatum originale imminuta, quidem est, sed non totaliter extincta.

Potest etiam suaderi conclusio ratione quam habet D. Thomas 1. 2. quest. 87. art. 3. Sicut in corpore humano vulnus dicitur, quando inter partes continentur, & unitas sit aliquaruptio vel divisio; ita in anima merito appellatur vulnus ruptio illa vel divisio, quæ per peccatum in eius potentibus facta fuit, dum ab ordine rationis, cui per iustitiam originale, donumque integritatis, erant perfecte unita, fuerunt divisa & separata per destitutionem prædicti ordinis. Unde cum per peccatum originale quatuor præcipue potentie proprio ordine ad obiectum destitute sint; nimirum intellectus, qui destituitur ordine ad verum; voluntas, quæ destituitur ordine ad bonum honestum & rationi consonum; concupiscibilis, quæ destituitur ordine ad delectabile moderatum ratione; & irascibilis, quæ destituitur ordine ad arduum & difficile, ne promptè ac expedite feratur in illud; quatuor sunt vulnera homini per tale peccatum inflata, nempe vulnus ignorantie, quod hebetatur ratio ad cognitionem veri; vulnus malitiæ, quod voluntas retardatur à prosecutione boni honesti; vulnus concupiscentiæ, quod appetitus concupiscibilis exardescit, & immoderate fertur in bonum delectabile, contrarium rationi; & vulnus infirmitatis, quod irascibilis ad prosecutionem boni ardui languet & torpescit.

Ubi observandum est, illa vulnera non potest in ipsa substantia animæ, in qua peccatum originale residet, sed in potentibus, ubi sunt eius effectus: quia tale peccatum secundum suam essentiam non potest proprie dici vulnus, sed potentibus infirmitas vel languor naturæ, ut patet ex S. Thoma 1. 2. quest. 82. art. 1. per illud enim totus homo infirmatur & languescit; vulnera autem dicitur peculiariter quidam defectus, qui in aliis partibus consequuntur, velut quædam infirmitates particulares. Sicut enim non appellamus vulnus febrem, quæ totum animal laborat, quæque residet in corde, ubi est principium vite, sed vocamus illam languorem & infirmitatem; vulnera vero sunt quibus læditur hæc vel illa pars determinata: ita respectu peccati, id quod inficit substantiam animæ, ubi est principium supernaturalis vite, & quæ pro toto homine supponit, non debuit appellari vulnus, sed languor, vel infirmitas; nomen autem vulneris relinqui debuit illis defectibus, quibus parat ipsius animæ, scilicet potentia, deordinantur & læduntur.